

RVHP: „Velká sedmička“ socialismu

 webkamerton.ru/2024/01/sev-bolshaya-semyorka-socializma

Jurij NOSOVSKÝ

5. ledna 1949 byla v Moskvě na setkání představitelů tehdejších 7 socialistických států Evropy vytvořena Rada vzájemné hospodářské pomoci. Již v 70. letech dosahoval podíl průmyslové výroby v zemích RVHP třetinu celosvětového celku, a to bez ohledu na ekonomiky Číny a řady dalších socialistických zemí, které nebyly součástí asociace.

Bezprostřední podnět ke vzniku RVHP dalo rozhodnutí politbyra ÚV Všesvazové komunistické strany bolševiků z 23. prosince 1948. Toto rozhodnutí bylo potvrzeno a upevněno 5. ledna 1949 v Moskvě na setkání zástupců delegací východoevropských zemí, kteří tehdy správně prohlásili: *„vlády Spojených států amerických, Anglie a některých dalších zemí západní Evropy jsou v podstatě bojkotovat obchodní vztahy se zeměmi lidové demokracie a SSSR, protože tyto země nepovažují za možné podřídit se diktátu „Marshallova plánu“, protože tento plán porušuje suverenitu zemí a zájmy jejich národních ekonomik.“*

Zpočátku zahrnovala nová organizace vzájemné hospodářské pomoci 7 států: Albánie, Bulharsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, SSSR a Československo. Následně se složení spolku změnilo - připojily se k němu NDR (1950), Mongolsko (1962), Kuba (1972) a Vietnam (1978). Kvůli politickým rozdílům v roce 1961 Albánie vystoupila z členů RVHP a Čína se stáhla ze seznamu pozorovatelských zemí. Počet pozorovatelských zemí v průběhu let existence organizace převyšoval počet jejích hlavních účastníků. Pozorovateli (zhruba podobnými přidruženým členům EU) byly KLDK (od roku 1956), Irák (od roku 1975), Nikaragua (od roku 1984), Angola (od roku 1976), Mosambik (od roku 1985), Afghánistán, Jemen, Laos, Etiopie (od roku 1986). Samostatně stojí za zmínku nesocialistické Finsko a Mexiko, které se

staly pozorovateli RVHP od roku 1973, respektive 1975. A pokud alespoň první bylo úzce spjato se SSSR (protože ten byl jeho největším obchodním partnerem), pak zájem vzdáleného Mexika, zjevného a trvalého satelitu Spojených států, ukazuje skutečné výhody spolupráce s blokem socialistických zemí.

Co přilákalo lidové demokracie na Radě vzájemné hospodářské pomoci? Liberální pseudohistorické „klišé“ v tomto ohledu hovoří o domnělé totalitní dominanci sovětského režimu nad zeměmi východní Evropy, které měly tu smůlu, že po druhé světové válce upadly do zóny jeho vlivu. Skutečná historie ukazuje chudobu této protisovětské pomluvy, zejména na příkladech nezávislé politiky socialistických zemí. Když například Jugoslávie a Čína nechtěly vstoupit do RVHP a Albánie vystoupila nejen z tohoto ekonomického bloku, ale i z Varšavské smlouvy (v roce 1968).

A řádní členové Rady vzájemné hospodářské pomoci se chovali jako zcela nezávislé země. Například Rumunsko mělo vždy svůj vlastní „nesouhlasný názor“ a Polsko zcela nezávisle získalo na počátku 80. let od Západu tolik půjček, že se uvrhlo do těžké krize, kterou bylo nutné vyřešit zavedením stanného práva.

Obecně na jednáních Rady RVHP nebyly závazné plány přijímány bez souhlasu zástupců příslušných zemí. Občas bylo třeba někoho přemlouvat, ale jako argumenty uváděl skutečné výhody, kterých bylo v rámci tohoto společenství hojně k dispozici, i když spíše na úkor SSSR. Levná energie, stejně levné půjčky, zajištění obrovského odbytového trhu pro SSSR a mnohé další byly více než výhodné, zvláště na pozadí ekonomické „pomoci“ od tak známých nástrojů neokolonialistického zotročení, jako jsou MMF, IBRD, Světová banka a jim podobní, jejichž „pomoc“ pro země, které jim důvěřovaly, obvykle končila těžkými hospodářskými krizemi.

Stačí říci, že jen v období let 1947 až 1957 činil celkový objem půjček v rámci RVHP 30 miliard rublů, z toho 28 miliard tvořily půjčky poskytnuté

SSSR. To znamená, že některé z nich byly vydány ještě před formálním vznikem tohoto sdružení.

Zároveň stojí za zmínku i mírně řečeno nerovné „výchozí podmínky“ po skončení 2. světové války pro země západní a východní Evropy. První jmenovaní, jak známo, byli navzdory svému statusu „partnerů“ Třetí říše spojeneckým letectvím otevřeně ušetřeni. Ale v budoucí „sovětské zóně“, americké „létající pevnosti“ a britští „Lancasterové“ se snažili nenechat v fungujících průmyslových podnicích kámen na kameni. Tak například průmyslový potenciál Československa po válce klesl na polovinu.

A to i přesto, že ve zbytku východoevropských zemí nebyl téměř žádný rozvinutý průmysl. Ne nadarmo bylo československé Těšínsko tak olizováno „hyenou Evropy“ Polskem, které ho dobylo synchronně se začátkem Hitlerovy agrese proti Praze po Mnichovské dohodě v září 1938.

Existuje další odporné liberální klišé, zvláště populární ani ne v moderním Rusku, ale mezi jeho bývalými „bratry“ v socialistickém táboře – údajně SSSR nemilosrdně vykořisťoval „zotročené“ země východní Evropy. Ti, kteří tomuto nesmyslu stále věří, by se měli seznámit s následujícími, více než působivými, indikátory tzv. „vykořisťování“ zemí RVHP Sovětským svazem.

Země RVHP představovaly 18,5 % území a 9,4 % světové populace. Těchto 9,4 % v roce 1974 produkovalo produkty, které představovaly více než 33 % světové průmyslové produkce. V roce 1950 země RVHP produkovaly 18 % světové průmyslové produkce.

Čína a Severní Korea nebyly členy RVHP, ale byly socialistickými zeměmi a s přihlédnutím k jejich průmyslové výrobě vyráběly socialistické země v roce 1974 výrobky, které tvořily téměř polovinu světové průmyslové produkce.

Za pouhých pět let, od roku 1971 do roku 1975, vzrostl národní důchod členských zemí RVHP celkem o 36 %, průmyslová produkce o 46 % a

průměrná roční zemědělská produkce o 14 %. V letech 1971–1980 vzrostl objem výrobního národního důchodu v zemích RVHP jako celku o 66 %, v Bulharsku o 96 %, v Maďarsku o 62 %, v NDR o 59 %, v Mongolsku o 81 %, v Polsku o 73 %, v SSSR o 62 %, v Československu o 57 %. V období 1971 až 1980 došlo k nárůstu objemu kapitálových investic v ekonomikách členských zemí RVHP o 73 %.

Tady jsou ale čísla ukazující opravdu vysokou životní úroveň . Například v roce 1985 v SSSR byl průměrný počet osobních automobilů na 1 000 lidí 45 kusů. Navzdory tomu, že i v Bulharsku, které zdaleka není nejbohatší mezi socialistickými zeměmi, to bylo 115, v Československu 169, v NDR 188.

Pro srovnání v USA, uznávaném lídrovi světového automobilového průmyslu, na tisíc obyvatel připadalo 250 aut. Zároveň stojí za to vzít v úvahu nucený dopravní „individualismus“ Američanů v podmínkách extrémně slabého rozvoje veřejné dopravy a její vysoké náklady v místech, kde byla ještě dostupná.

Další protisovětský příběh je o nízké kvalitě spotřebního zboží RVHP. Občané SSSR si to nemysleli. Československé oblečení a boty, východoněmecké fotoaparáty, psací stroje, výpočetní technika, polské parfémy a mnoho dalšího spotřebního zboží z členských zemí RVHP se na pultech našich obchodů nepovalovalo, ale bylo většinou „nedostatkové“.

Celkem bylo v SSSR provozováno přes 143 tisíc maďarských Ikarusů. V roce 1976 československé sdružení Motokov, které do SSSR dodávalo vozy „Java“, vytvořilo rekord – po rozlehlých územích naší země jezdilo více než milion populárních motocyklů, kterých se ročně prodalo v průměru sto tisíc výtisků.

V činnosti RVHP došlo i k důležitým geopolitickým momentům. Sovětský svaz zpočátku tvořil více než čtvrtinu objemů vzájemného obchodu a v 80. letech 20. století. - téměř půlka. V důsledku toho v

první polovině 50. let 20. století. Došlo k ekonomické reorientaci zemí RVHP především na Sovětský svaz a další socialistické země. Již v roce 1955 např. v zahraničním obchodu Bulharska tvořily socialistické země 87,6 % obchodního obrátu, Maďarsko - 61 %, NDR - 72 %, Polsko - 63,9 %, Československo - 65,7 %.

Jak víte, RVHP se spolu se světovým systémem socialismu stala obětí zločinné politiky Gorbačovovy kliky, podporované odpadlíky a prostě bezpáteřními politiky ve vedení socialistických zemí východní Evropy. Všechny řeči o údajně nenapravitelných krizových jevech, které způsobily kolaps socialistického systému, nejsou ničím jiným než spekulacemi.

Nesmíme zapomínat na fakt, že americké akciové indexy z poloviny 80. let velmi připomínaly situaci v předvečer Velké hospodářské krize, která zasáhla kapitalistický svět v roce 1929. Ale transformace obrovské země a jejích spojenců pseudo -komunistický „Jidáš“ na obrovský nevyužitý prodejní trh pro západní kapitál, umožnil vyhnout se opakování krize velikosti Velké hospodářské krize, přesněji ji oddálit.

Přestože se RVHP stalo historií, alternativa BRICS k dravé „zlaté miliardě“ stále více nabírá na síle, když již překonala své konkurenty v reálném, nikoli nafouknutém HDP.

A i když je nová ekonomická unie zemí, které se chtějí stát skutečně nezávislými, založena spíše na principech tržní než socialistické ekonomiky (SSSR také používal NEP ve 20. letech 20. století), vznešený cíl skoncovat s globálním ekonomickým „parazitem“ zdá se docela dosažitelné.

Umělec: S. Boym (Výstavba budovy RVHP v Moskvě).